

RECENSIE

Fractures

Asaf Mor

Circographie

DOOR LINA MATTHYS

Hoeveel ruimte laat jonglerie om te falen? Mooi in het gelid marcheren zes figuren over de scène. Kegel in de hand, hemd proper in de kostuumbroek, lange haren in een dot gedraaid. Zo start de première van *Fractures* op Vitrine Perplx, een festival van jonge makers. *Fractures* is de derde show van Asaf Mor met de Franse Compagnie Circographie, en de eerste keer dat hij zes jongleurs regisseert, inclusief zichzelf. Wat een strakke eerste scène hoort te zijn waarbij de groep synchroon beweegt als één entiteit, wordt jammerlijk verstoord door een van de jongleurs die zijn kegel laat vallen en lichtjes uit de pas loopt. De jongeman probeert zich te herstellen, maar tevergeefs: iedereen in de zaal heeft het gezien. Zijn het de premièrezenuwen? We zien het door de vingers en beelden ons de scène en het gevoel in die deze opening initieel probeerde over te brengen. Fingers crossed dat dit foutje de rest van de voorstelling niet beïnvloedt.

VERVOLGENS

raakt een van de kegelmarcheerders afgeleid door een aantal balletjes aan de rand van de scène (dit keer wel geënceneerd, gelukkig). Hij wordt er naartoe gezogen en slaagt erin zich los te rukken van de groep, duidelijk tot ongenoegen van de anderen. Onmiskenbaar niet van de wijs gebracht door de misstap van zijn collega, brengt Thibault Michel een intrigerende solo waarin jonglerie en dans als vanzelfsprekend in elkaar overvloeien, ondersteund door wervelende lichteffecten. De witte balletjes vliegen in vloeiende lijnen om hem heen, rollen over zijn armen en benen, terwijl hij zich al dansend voortbeweegt over het podium. Zo loopt de voorstelling verder: knappe scènes, solo's afgewisseld met groepschoreografieën met een mix van acro en objectmanipulatie, maar met hier en daar net iets te veel uitschuivers om ze weg te zetten als schoonheidsfoutjes.

Jongleren is misschien een ondankbare discipline in die zin dat je niet minder dan virtuoos moet zijn als je op scène serieus genomen wil worden. Fouten zijn immers moeilijk te maskeren. Een kegel die op de grond valt, valt onverbiddeijk. Is iedere jongleershow dan sowieso gedoemd om te mislukken bij de minste drop? Uiteraard niet. Soms kunnen jongleurs een foutje goed verhullen of integreren in hun spel, of hebben ze een plan B. Vaak wordt de truc zelfs opnieuw uitgevoerd. Het publiek heeft sympathie en bewondering voor de artiest op het podium en is zeer vergevingsgezind. Als een truc na de tweede, derde of soms vierde keer toch lukt, klinkt het applaus dikwijls dubbel zo enthousiast.

“Een choreografie met pieken en dalen in energie, waarvan de opgebouwde spanningsboog uiteen waaiert in de laaghangende rook op scène.”

Maar de gekozen bewegingsvorm in *Fractures* laat bij voorbaat weinig marge voor fouten. Er is ook geen plan B. Het geheel vereist een strak gesynchroniseerde acrodans-choreografie in combinatie met kegels die heel precies gegooid en gevangen moeten worden, maar tegelijk wordt er aan elkaar getrokken en gesleurd. Die combinatie vraagt om problemen. De kijker in de zaal ziet een groep die nog niet perfect ingespeeld lijkt te zijn. Het is bijna aandoenlijk om te zien hoe een gevallen kegel wordt doorgegeven aan de eigenaar op momenten dat het zichtbaar niet goed uitkomt, waardoor die dan weer een tel te laat is voor de volgende beweging. De groeps-scènes die bedoeld zijn als een georkestreerde chaos van kegels katapulteren en lichamen dragen, trekken en duwen, verlopen zo een tikkeltje rommeliger dan voorzien.

In lijn met de thematiek kan het ook een bewuste keuze zijn van de makers om voor een kleine foutenmarge te gaan: falen is inherent en onvermijdelijk bij een disfunctionele groepsdynamiek. In deze voorstelling wordt het individu recht tegenover de groep gezet. Dat thema wordt vooral in de eerste twintig minuten helder uitgespeeld. De groep is de norm, maar zodra één iemand zich (tijdelijk) weet los te wrikken, ontstaan er barsten of *fractures* in het collectief - hier geïllustreerd door de jongleur die ballen verkiest boven kegels. De samenwerking wordt afgedwongen, ontsnapingspogingen worden verhinderd, en het gooien, dragen en vangen krijgt een brute ondertoon. Performers grijpen schijnbaar hardhandig naar elkaars polsen. Ook de kostuums

vertonen al snel tekenen van hun ruwe spel met elkaar. Naden scheuren en hemden zitten al snel niet meer mooi weggetukt in de kostuumbroek.

Wat wil Asaf Mor hier vertellen? Geldt deze sociale druk van een groep ook voor de buitenwereld? Ongetwijfeld. Wanneer een jongleur loskomt van de groep, breekt zijn solo in stijl met die van het collectief. Gedragen we ons in het echte leven ook anders individueel dan in groep? Waarom worden individuele verschillen moeilijk geaccepteerd binnen een groep? Is het steeds zo dat afwijkend gedrag van een enkeling het mechanisme van een hele groep kan scheeftrekken, zoals hier gedemonstreerd wordt? Maar waarom wordt die persoon dan niet uitgesloten in plaats van gedwongen weer in de pas te lopen? Het antwoord op deze vragen blijft Mor ons schuldig. In de tweede helft van de voorstelling blijft de stemming van agressie en chaos behouden, maar zijn er minder 'verhalende' scènes. Nu dient vooral het gevoel als kapstok om een choreografie aan op te hangen. Een choreografie met pieken en dalen in energie, waarvan de opgebouwde spanningsboog uiteen waaiert in de laaghangende rook op scène.

In een recent interview met Circusmagazine laat Asaf Mor noteren dat een voorstelling nooit af is op de première. Na deze opvoering ben ik het roerend met hem eens, ervan uitgaande dat het falen tijdens de première op PERPLX géén bewuste keuze was. Dat zou willen zeggen dat we deze avond nog niet het volle potentieel van de voorstelling *Fractures* zagen. ●

LINA MATTHYS

werkt voor Circus Zonder Handen. In het Traject Circuskritiek wou ze een extra taal vinden om voorstellingen genuanceerder te bespreken. In haar recensie van (de première van) *Fractures* van Asaf Mor en Circographie, gezien op VITRINE PERPLX in oktober 2024, verkent ze het eeuwige vraagstuk van virtuositeit en de keerzijde ervan: die onbedoelde momenten waarop jongleurs het verliezen van de zwaartekracht. Hoe ga je daarmee om? En hoe zit dat precies met die relatie tussen het individu en het collectief?

Gezien op vrijdag 11 oktober 2024 in Budascoop tijdens PERPLX (Kortrijk)